

РІШЕННЯ
спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України, м. Київ (ID 4368) прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я на підставі прилюдного захисту дисертації "Морфофункціональні особливості розвитку пневмосклерозу при хронічній пневмонії та пошук ефективних шляхів його лікування"

«5» березня 2024 року.

Шаповалова Анана Сергіївна 1989 року народження.

В 2018 році вступила у аспірантуру Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України за Освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії за спеціальністю 222 Медицина.

Дисертацію виконано у відділі гіпоксії Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України у період з 2018 по 2023 рр.

Науковий керівник – Розова Катерина Всеволодівна.

Здобувач має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України; 2 статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базі даних Scopus.

Основні результати опубліковані у фахових виданнях:

1. Tsapenko K, Shapovalova A, Timchenko O, Golovko A, Rozova E, Portnichenko A. Peculiarities of the influence of mitochondrial ATP-dependent K⁺ channels activation on the function of external respiration under experimental pneumonia. Fiziol. Zh. 2021; 67(6): 52-59. DOI: <https://doi.org/10.15407/fz67.06.052> Scopus, Q4

(особистий внесок здобувача: інформаційний пошук, експериментальні дослідження, опис та статистичне опрацювання результатів, графічна підготовка результатів та написання статті)

2. Шаповалова А. Сучасні відомості про патогенетичні механізми формування пневмосклерозу. Український журнал медицини, біології та спорту. 2023 – Том 8, № 1 (41): 56-61. DOI: <https://doi.org/10.26693/jmbs08.01.056>

(особистий внесок здобувана: інформаційний пошук, графічна підготовка результатів та написання статті)

3. Розова К, Шаповалова А. Клінічна ефективність застосування фосфоліпідів у пацієнтів із рестриктивною дихальною недостатністю, зумовленою запаленням легеневої тканини. Туберкульоз, легеневі хвороби, ВІЛ-інфекція, 2023; № 2 (53): 15-20. DOI: <http://doi.org/10.30978/ТВ-2023-2-15> Scopus. *(особистий внесок здобувана: експериментальні дослідження, опис та статистичне опрацювання результатів)*

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої ради:

Маєвський Олександр Євгенійович, доктор медичних наук, професор, Завідувач кафедри клінічної медицини ННЦ “Інститут біології та медицини” КНУ імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями і запитаннями.

1. У підрозділі «Практичне значення отриманих результатів» не вказані наукові, навчальні або лікувальні установи, де отримані результати дослідження вже використовуються в їх діяльності, при тому, що у додатках наведено два акти впровадження. Було б доцільно вказати це у зазначеному підрозділі.

2. Розділ 3 «Результати дослідження», загальним об’ємом 46 сторінок, який складається з трьох підрозділів та двох підпідрозділів, занадто великий і перевантажений матеріалом, що ускладнює сприйняття і аналіз отриманих даних. Вважаю, що його можна було б розбити на два окремих розділи де, наприклад, окремо висвітлити дані експериментальної та клінічної частини наукової роботи.

3. Список використаних джерел бажано привести у відповідність до АРА-стилю оформлення джерел наукової літератури.

Питання до автора дисертаційної роботи:

1. Чому в експериментальній частині Вашого дослідження були обрані тварини віком 3-4 місяці? Чи є коректною екстраполяція цього віку дослідних тварин на вік пацієнтів (25-40 років) у клінічній частині роботи?

2. Поясніть, будь ласка, вибір саме електронномікроскопічного 10 дослідження легень з подальшим морфостереометричним аналізом для оцінки розвитку фіброзу.

Небесна Зоя Михайлівна, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри гістології та ембріології Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України. Оцінка позитивна із зауваженнями і запитаннями.

1. Перелік умовних скорочень доцільно було б навести у алфавітному порядку для кращого сприйняття матеріалу.

2. В тексті дисертаційної роботи зустрічаються некоректні вислови, зокрема: «легенева тканина», «перебудова функції», «розплавлення крист», та інші.

3. Для комплексного розуміння та інтерпретації морфологічних змін в легенях груп спостереження при експериментальній пневмонії та пневмосклерозі, доцільно було б провести гісто- та гістохімічне дослідження фрагментів легень.

4. У підрозділі 3.2. розділу 3 «Власних досліджень» недоцільно наводити порівняльний аналіз наукових даних інших дослідників, варто було б це представити у розділі «Аналіз і узагальнення результатів дослідження».

5. На деяких мікрофотографіях доцільно було б представити детальніше позначення для кращого розуміння представлених структур.

6. У тексті дисертації допущені окремі стилістичні та граматичні неточності.

Питання до автора дисертаційної роботи:

1. Скажіть, будь ласка, респіраторні чи секреторні епітеліоцити стінки альвеоли зазнавали найбільш виражених деструктивних змін в динаміці

розвитку експериментальної пневмонії та пневмофіброзу у групах спостереження?

2. В дисертаційній роботі Ви використовуєте твердження «мітохондріальний апарат», поясніть, що включає це поняття?

3. Вкажіть чи встановлена Вами мітофагія в клітинах стінки альвеоли респіраторного відділу легень дослідних груп є специфічною ультраструктурною ознакою при пневмонії та пневмосклерозі?

Портніченко Володимир Ілліч, доктор медичних наук, завідувач відділу клінічної фізіології сполучної тканини Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України. Оцінка позитивна із зауваженнями і запитаннями.

1. В тексті дисертації та списку літератури наявні технічні та граматичні помилки.

2. Не досить точно використовуються деякі наукові терміни.

Питання до автора дисертаційної роботи:

1. Який зміст ви вкладаєте у поняття «пік захворюваності»?

2. Які фактори впливають на формування альвеоло-артеріальної різниці за киснем?

3. Чим відрізняється вентиляція від гіперпноє і чим характеризується синдром «гіпервентиляції»?

Янко Роман Васильович, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник відділу клінічної фізіології сполучної тканини Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України. Оцінка позитивна із зауваженнями і запитаннями.

1. Анотація займає завеликий об'єм. Бажано її зробити більш стислою.

2. По тексту статті присутні технічні та граматичні помилки.

3. Бажано було б зробити гістоморфометричний аналіз тканини легень за допомогою світлової мікроскопії. Це б, в поєднанні з електронною мікроскопією, покращило роботу.

4. Немає однозначності в оформленні списку літератури.

3. Рішення разової спеціалізованої вченої ради затвердити і передати до Наукової частини Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України.

4. Науковій частині підготувати Наказ про видачу Шаповаловій Анні Сергіївні диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення спеціалізована вчена рада Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України присуджує Шаповаловій Анні Сергіївні науковий ступінь доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я, за спеціальністю 222 Медицина.

Голова разової спеціалізованої вченої ради
доктор біологічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу загальної та молекулярної патофізіології
Інституту фізіології О.О. Богомольця
НАН України

Руслан СТРУТИНСЬКИЙ

